

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társzerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petisors ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4 fil.

Drága farsang.

A farsang drága, vagy olcsó a szerint, a mint maga az élet is a drágaság, vagy az olcsóság jegyében áll, és a szerint, a mint az emberek többit, vagy kevesebbet mulatnak.

Néhány év óta a farsang drága, a mulatságok sokba kerülnek, mert megdrágult körülöttünk az egész élet, a piac élelmi cikkeitől kezdve az utolsó ruhadarabig. E mellett az emberek mulatozási kedve nem ismer határt. Összehasonlíthatjuk a 10 év előtti újságok farsangi rovatát a jelenlegiekkel, első tekintetre szembeszökő lesz, hogy ez utóbbiak mennyire megbővültek.

Egy-egy kis városban tizenöt-húsz táncvígalmom, hangversenynyel, kabarettel, színelőadással összekötött táncmulatság már nem is mondható soknak. Kaszinók, körök, egyletek, szervezetek, osztályok, hivatalok, foglalkozási ágak külön, saját címük alatt rendeznek farsangi mulatságokat, melyek mind vegyes jellegűek. Sőt vannak helyek, a hol egészben, vagy részben egy és ugyanaz a publikum szolgáltatja a társaságot a különböző címek alatt rendezett mulatságoknak.

A vigadó életnek ez a túltengése rossz tünet társadalmi állapotainkra nézve, mert kétségtelen bizonyossággal két súlyos baj létezésére enged következtetni.

Az egyik a társadalmi osztályok elszegényedésének terjedése, a másik a társadalmi nyomorúságok elhanyagolása.

Ellenmondásnak látszik az az állítás, hogy a társadalmi osztályok elszegényedése annál jobban terjed, minél többet mulatnak

az emberek. Pedig nem csak hogy ellenmondás nincs ezen két jelenség között, hanem inkább a legszorosabb összefüggés és okozati kapcsolat van közöttük.

Az emberek 90 százaléka nézve a megdrágult élet olyan nehéz, hogy csak szigorú takarékoság mellett képesek kijönni a tényleges jövedelmükkel és csak nélkülözések árán juthatnak abba a helyzetbe, hogy valamit félretehessenek, megtakaríthassanak. A megtakarítás a vagyonosodásnak legáltalánosabb alapja. Száz ember közül kilencven csak ilyen módon gyűjthet egy kis vagyont, ha egyáltalában gyűjthet.

A vagyongyűjtési hajlam pedig a társadalom gazdagodásának a jele, míg a hol ez a hajlam nincs meg, ott a társadalom szegényedésének nagy bajával állunk szemben.

Nálunk az emberek sokat nélkülöznek, de miért? Hogy mulathassanak s korántsem azért, hogy valamit megtakaríthassanak.

Eppen azért szegények is vagyunk módfelett, s a szegénység ellen bérjavítással és fizetésemeléssel védekezünk. Nem gondoljuk meg, hogy azok a források, melyekből a magasabb bér és a nagyobb fizetés ered, a polgárok teherviselési képességéből táplálkoznak. Minél jobban van ez a képesség igénybe véve, annál drágábbak a termények, az élelem, a ruha, lakás és minden életszükségleti cikk.

Innét van, hogy a bérjavítási és fizetésrendezési mozgalmak a megélhetést csak kis mérvben javították, a vagyonosodási viszonyokat pedig cseppet sem mozdították elő. Társadalmunk csak úgy szegényedik most, mint azelőtt, mert az emberek azt, a mit félretehének — elmulatják.

A másik nagy baj, mely a túltengő mulatozási kedvből származik, a társadalmi nyomorúságok elhanyagolása. Nem beszélünk itt ezen nyomorúságok teljes elhanyagolásáról, mert köztudomású, hogy az állam és a társadalmi jótékonyok sok emberbaráti intézményt létesítettek, de azért még mindig a legkiáltóbb szükségnek sem tettünk elégét.

Hallatlan nyomorúság az pl., hogy Magyarországon körülbelül 20.000 vak ember van, s ezek közül alig 2000 részesül gondozásban. Hetven-nyolevan ezer elhagyatott gyermek van, a kiknek alig egy negyed részét karolják fel az állami és társadalmi menedékhelyek. És ki tudná megmondani, hány koldus van, betevő falat nélkül?

Az állam tehetetlenül áll ezen nyomorúságokkal szemben, mert pénztári fölöslegeit kiszivattyúzzák azok a követelések, melyekkel nap-nap után ostromolják a kormányt és a parlamentet a fizetésjavítást sürgető körök. De tehetetlenül áll a társadalom is, mert az emberek azt a pénzt, a mit az élet-nyomorúságok enyhítésére fordíthatnának — elmulatják.

Bölcs mondás és komoly megszívlelést érdemlő igazság az, a mit nemrégiben a francia akadémia egyik díszgyűlésén Guyot-Dessaignes mondott, hogy a szegénység megszüntetése nem függ tőlünk, nem függ semmiféle földi hatalomtól, de a nyomorúságok megszüntetése rajtunk áll. Fordítsa az emberiség a szenvedők javára csak egy negyed részét annak, a mit élvezetekre költ, nem lesz egyetlen-egy elhagyatott nyomorgó ember sem a világon.

Messze vagyunk még attól az időponttól, a mikor ez a keresztény szellemű igazság úgy

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

A meghódított táncos.

(Hölgyemolológ.)

Olaszból szabadon: Oh. P.

(Elbeszélve:) Mult csütörtökön bálban voltam. Remekül sikerült, pompás táncmulatság volt!

Eddigél csak kisebbszerű, házi ünnepélyeken táncoltam barátomimmé vagy esküvők alkalmával; de az én kedves Pepka néném, aki azzal dicsekszik, hogy ő a mi házunknak irányító szelleme, s hogy az ő bölcs tapintatossága nélkül egy ügyes lépést se tudunk tenni — ez az én néném nem győzte eléggé hangsúlyozni: Édes lányom, okvetlenül szükséges egy nagy bálban megfordulnod és hátrányos rád nézve, hogy olyat még csak nem is láttál.

A mama természetesen mindjárt azt jegyezte meg, hogy okosabb dolgok is vannak, melyeket tanulnom kell és hogy a nagy bálokat illető tudatlanságom talán még sem oly végzetes. — Ámde az én Pepka néném nem azért volt irányító szellem, hogy nem az ő kijelentése lett volna irányadó s pár nap mulva meghívót szerzett számomra egy nagy bálba.

Előkezitésül komoly oktatásban részesültem: Édes lányom — szolt a néni — te még semmit sem tudsz az életből. (Maliciózan:) Ez természetesen csak a néni véleménye. — (Ünnepélyesen:) Az élet egy nagy iskola, melyben csak az tanul, aki jól tudja megfigyelni. (Gúnyosan mosolyogva:) Mily magas filozófia! (Folytatólag utánozza a nénit:) És gyakran már a bakfis lányok oly ügyességet tanusítanak a bálban, hogy megtalálják azt, kinek oldalán aztán egész életüknek utjait végig lejtik. (Gúnyosan:) Különös idea csak azért menni bálba, a hol mindenki szórakozni akar, — hogy megkeressük azt, aki majd komolyan az egész életre társunk legyen!

S mindezt az én néném oly komolysággal és természetességgel adta elő, mintha csak azt mondta volna: Az erdőben található az ibolya, az eper, a gyöngyvirág....

Azután hozzátette: (Határozottsággal, parancsolólag) Te csak azon fiatal emberekkel fogsz táncolni, akiket én fogok neked bemutatni! (Reznicióval:) Igenis, kedves néni. (Fitymálva a néni hangján:) A többieknek pedig, akik majd fölkernek, azt fogod felelni: Fáradt vagyok uram, épen most ültem le. (Helybenhagyólag:) Igen kedves néni, azt fogom mondani.

(A néni hangján:) Mindazok, akiket én fogok

bemutatni, a legjobb családok gyermekei lesznek, s rendezett viszonyaik révén rád nézve igen kívánatosak. Magad is választhatsz majd közülök, ha valamelyikük iránt vonzalmat fogsz érezni, vagy ha észreveszed, hogy egyik-másik tetszeni akar neked. Mindazonáltal (szigoruan) jól jegyezd meg, hogy bizonyos előkelő közönyt kell mutatnod a fiatal emberek iránt s oly magaviseletet kell tanusítanod, amely egy jól nevelt leányhoz illik.

(Sértődötten:) A néni azt hiszi, hogy a leg-
elemibb illemszabályokat sem tudom.

(Utánozva a nénit:) Ne felejtse el leányom azt az alapigazságot, hogy minél inkább mutatja magát valamely fiatal ember szellemesnek, kedélyesnek, udvariasnak, annál kisebb a valószínűség, hogy beléd szeret. Az a férfi, a kinek lelkére a nő nagyobb hatást tudott gyakorolni, vagyis, mint mondani szokás: akit meghódított, az a közvetlen hatás alatt bambának, felénknek, együgyűnek tűnik föl.

(Gúnynyal:) No ez ugyan vonzó képe a meghódítottak!

(A néni hangján:) Én példának okáért így mentem férjhez: A te bácsid, mint fiatal ember először egy bálban pillantott meg engem. (Szerénykedve:) Csinos, fürge voltam, bár talán nem épen a legszebb, de mégis volt rajtam valami tet-

átjárja a lelkeket, hogy annak követése divatos társadalmi iránynyá válik, mint a milyen divat most a szegényekért, árvákért, vakokért stb. énekelni, zenélni, táncolni, a minél azonban mégis csak a mulatság a főcél és nem a könyörületesség.

A féktelen mulatozási kedvet a keresztény alapon szervezkedett körök és egyesületek sem képesek kellően fékezni. Úszni kénytelenek az árral, ha nem akarják a tagokat maguktól elidegeníteni.

Mindazonáltal egy jót ebben az irányban is művelnek ezek a körök és egyletek: gátolják a fényűzést, korlátozzák a költségeket, a mennyiben az általuk rendezett mulatságoknak egyszerűbb, bizalmasabb, esaládiasabb jellegűt adnak.

Egyelőre ez is eredmény, a melynél azonban megállapodni nem szabad. A mulatozási kedv mérséklése nagyfontosságú társadalmi feladat.

Tarthatatlan jurisprudentia. A közigazgatási bíróság a nyitrai megyei tisztújítás ellen beadott panasz tárgyában két elvi jelentőségű határozatot mondott ki. Az egyik szerint a törvényhatósági bizottság választott tagjai már megválasztásuk alapján is gyakorolhatják jogaikat, a nélkül, hogy be kellene várnok a tagválasztások végérvényes elbírálását s ennek következményeképp a névjegyzékbe való végleges felvételüket. Ez a kijelentés jogi szempontból megkérdőjelezhető, de merő jogi lehetetlenség ennek az elvnek a nyitrai esetre való alkalmazása. Nyitrai megyében ugyanis az történt, hogy a tisztújító közgyűlés elé nem az állandó bíráló választmány jelentését terjesztették, a mint azt az 1886. évi XXI. t.-c. 43. §-a előírja, hanem az igazoló választmány jelentése alapján mutatták be a bizottsági tagok névjegyzékét. A felfolyamodók ezt a törvényellenes eljárást panaszuk első pontjába vették fel, s erre a közigazgatási bíróság azt válaszolja, hogy a szóban forgó eljárás által a törvény meg nem sértetett, mert az 1886. évi XXI. t.-c. 43. §-ának az a rendelkezése, hogy a törvényhatósági bizottsági tagválasztások érdemében az állandó bíráló választmány véglegesen határoz, az 1896. évi XXVI. t.-c. 41. §-a következtében hatályát veszítette, a mennyiben ez utóbbi törvény szerint az állandó bíráló választmány határozata ellen még a közigazgatási bíróság előtt való eljárásnak van helye.

Hát ez az indoklás egy jogi non sens. Mert mit panaszolnak a felfolyamodók, azt-e, hogy a tisztújítás egy végérvényesen meg nem állapított

szavakkal karöltve jár egy állandó kor: a tudó-vész, mely megtizedeli hazánk népességét s szülő-anya egy satnya, korcs nemzedéknek! Nagy nemzeti veszedelem ez! De még nagyobb ennél az a társadalmi betegség, mely nem a testnek szervi egészségét támadja meg, hanem azt a szellemi közfelfogást növeszti nagyra, mely teljesen félreérti vagy pedig egyáltalán nem törődik az emberi lét céljainak nagyszerű, magasztos hivatásával. Ez a szellemi közfelfogás jellegzetes tünete a magyar társadalomnak, mely kútforrását képezi mindazon bajoknak, melyek szociális, közgazdasági, vallási, közegészségi, kulturális, közigazgatási es politikai téren mutatkoznak. Erről a betegségről óhajtók tehát szólani s előre is kijelentem, hogy kiméletlen leszek a kritikában, mert szépítgetésekkel csak az önámításnak ten-
nénk szolgálatot,

Igyekeznék fogok a tárgyilagosság legelemből szabályait szemmel tartva, semmit sem túlozva bemutatni, hanem lehetőleg minél tisztább képét nyújtani társadalmunk beteges közfelfogásának s ebből kimutatni, hogy ez mily szoros okozati összefüggésben van a magyar nemzet eddigi gyenge erejű egyetemleges haladásával. A magyar nemzet — történetében — forduló ponthoz jutott. A választói jog reformja foglalkoztatja a közéletet s háttérbe szorít minden egyéb más kérdést, mert ennek a problémának helyes megoldásától függ a magyarság létének vagy nem létének a kérdése. A helyes megoldásnak veleje pedig az, hogy csak oly rétegeknek szabad a választól jog birtokába jutniok, a melyek azzal hazájuk, s így saját javukra helyesen élni tudnak. Mert hasznos lehet annak a fegyver, a ki vele bánni tud, de veszíthető arra, a ki avatatlan kezekkel nyúl hozzá! Mennyivel könnyebben s lelkiismeretünk nyomasztó hatása alul némileg felszabadulva, lehetne a választói jog folyásának minél tágabb medret ásnunk, ha társadalmunknak nagy átlaga nem szenvedne közvetlen vagy közvetve abban a közszellemű betegségekben, a melyről szólunk.

Ha végig járjuk ezt a földrajzi és éghajlati szempontból szerencsés fekvésű szép és kies országot, úgy mindenütt sopánkodó panaszok, tétlen lemondás, minden foku, egészen a forradalmi szellemig ható elégedetlenség üti meg a figyelmes szemlélő és hallgató füleit. A keresetek vagy a jövedelmek elégtelensége a nagy drágaságai szemben általánosan ismertek. Egyik vagy másik városban a csatornázás, vízvezeték és a lakásvizonyok mostohasága veszélyeztetik a közegészségügyet. Más hol egy vagy más tanintézet hiánya, akadályozza a kulturális kisebb gócpontok kife-

nyavalyakkal karöltve jár egy állandó kor: a tudó-vész, mely megtizedeli hazánk népességét s szülő-anya egy satnya, korcs nemzedéknek! Nagy nemzeti veszedelem ez! De még nagyobb ennél az a társadalmi betegség, mely nem a testnek szervi egészségét támadja meg, hanem azt a szellemi közfelfogást növeszti nagyra, mely teljesen félreérti vagy pedig egyáltalán nem törődik az emberi lét céljainak nagyszerű, magasztos hivatásával. Ez a szellemi közfelfogás jellegzetes tünete a magyar társadalomnak, mely kútforrását képezi mindazon bajoknak, melyek szociális, közgazdasági, vallási, közegészségi, kulturális, közigazgatási es politikai téren mutatkoznak. Erről a betegségről óhajtók tehát szólani s előre is kijelentem, hogy kiméletlen leszek a kritikában, mert szépítgetésekkel csak az önámításnak ten-
nénk szolgálatot,

Igyekeznék fogok a tárgyilagosság legelemből szabályait szemmel tartva, semmit sem túlozva bemutatni, hanem lehetőleg minél tisztább képét nyújtani társadalmunk beteges közfelfogásának s ebből kimutatni, hogy ez mily szoros okozati összefüggésben van a magyar nemzet eddigi gyenge erejű egyetemleges haladásával. A magyar nemzet — történetében — forduló ponthoz jutott. A választói jog reformja foglalkoztatja a közéletet s háttérbe szorít minden egyéb más kérdést, mert ennek a problémának helyes megoldásától függ a magyarság létének vagy nem létének a kérdése. A helyes megoldásnak veleje pedig az, hogy csak oly rétegeknek szabad a választól jog birtokába jutniok, a melyek azzal hazájuk, s így saját javukra helyesen élni tudnak. Mert hasznos lehet annak a fegyver, a ki vele bánni tud, de veszíthető arra, a ki avatatlan kezekkel nyúl hozzá! Mennyivel könnyebben s lelkiismeretünk nyomasztó hatása alul némileg felszabadulva, lehetne a választói jog folyásának minél tágabb medret ásnunk, ha társadalmunknak nagy átlaga nem szenvedne közvetlen vagy közvetve abban a közszellemű betegségekben, a melyről szólunk.

Ha végig járjuk ezt a földrajzi és éghajlati szempontból szerencsés fekvésű szép és kies országot, úgy mindenütt sopánkodó panaszok, tétlen lemondás, minden foku, egészen a forradalmi szellemig ható elégedetlenség üti meg a figyelmes szemlélő és hallgató füleit. A keresetek vagy a jövedelmek elégtelensége a nagy drágaságai szemben általánosan ismertek. Egyik vagy másik városban a csatornázás, vízvezeték és a lakásvizonyok mostohasága veszélyeztetik a közegészségügyet. Más hol egy vagy más tanintézet hiánya, akadályozza a kulturális kisebb gócpontok kife-

Magyar betegség.

Irta: **Reflector.**

I.

Országunkban az influenza nagy területeken ütött tanyát. Más fertőző betegségek is feles számban szedik áldozataikat. Ezekkel az időszaki

szetős és vonzó. *(Gúnyosan közbeszólva:)* Oh a neni túlságosan szerénykedik, mondám neki.

(A neni hangján:) Azon este, édes lányom, a te bácsidat a szerelem nyila szíven találta *(erősen szíve tájára üt).* Itt!... így!... S ennek folytán egyszerre annyira megzavarodott, hogy hülyének képzelte volna az ember.

(Maliciózan:) Szegény bácsikám, most is gyakran úgy látszik, mintha ebben a gyarlóságban szenvedne. Talán ez még mindig annak a bizonyos nyilnak a hatása!...

(Elbeszélve:) Nénem többi intelmeivel nem untatom kedves hallgatóimat. Elég az hozzá, elérkezett a bál ideje s nénem sok személynek mutatott be. Elvezetett táncoltam és örömmel vettem észre, hogy táncosaim kedélyesek, szellemesek, jóllehet ez nénem kódexe szerint azt jelentené, hogy egy cseppet sem voltak elbájolva táncosnőjük által. Rendkívül örvendtem, hogy nénem előbb kifejtett teóriáját konkrét esetre nem alkalmazhatja. De egyszerre — épen mialatt ilyen gondolatokkal szórakoztam — azt vettem észre, hogy egyik udvarlóm és táncosom kissé lehangolt, majd kedvetlen s halvány kezd lenni. Ah — gondolám magamban — talán ezt is az a famózus nyil találta! S nem táncoltam volna többé vele, de minden feltűnést kerülni akartam.

Az én kedves Pepka nénem, ki egy pillanatra se vette le rólam tekintetét, sugárzó arccal közeledett hozzám: Úgy látom — szól mélyen sóhajtván — hogy a Kadarkuthy fiúra hatással vagy. Máskor mindig szellemes és élénk, most pedig oly szórakozott és szomorú. Tekintete mereven csüng te rajtad. S mondhatom, nagyon szerencsés vagy, mert az összes bemutatott fiatal emberek közt ő a legjobb partienak mondható.

S csakugyan minél jobban megfigyeltem emberemet, annál inkább észrevettem zavarát. Efféle üres szólásokkal tartott: Nagysád, hogy tetszik a mai táncmulatság? Úgy-e hogy jó? Szóval elég bambának látszott ahhoz, hogy őt Pepka néni vezérelve szerint szerelmesnek tartsam. S mégis — higgyék el nekem — bármennyire küzdöttem is ellene, azon hiedelem kezdett rajtam erőt venni, hogy én idéztem elő azon fiatal ember zavarát, és — hogy úgy ne mondjam — meghódítottam őt. Hogy is lehettem csak oly bárgyú — Pepka néni okoskodását követve — elhítenni magammal, hogy az a fiatal ember, aki akkor látott első ízben, s alig váltott velem néhány szót, máris szerelmes lett volna belém.

Bármily nevetségesnek tűnök is föl emiatt tisztelt hallgatóim előtt, vettem magamnak annyi erőt, hogy ezt most bevalljam.

De térjünk vissza az én meghódított táncosomra. Alig hogy elfordítom tekintetemet az én meghódított lovagomról, ki oly sápadt lett, mintha el akarna ájulni, csakhamar észreveszem, hogy már nincs a táncteremben... eltűnt...

Hazatérőben a táncmulatságról Pepka néni átkarolt a hiutóban s elzékenyülten szól: Édes lányom, gyóztunk! Mily váratlan szerencse! Legbensőbb hálával tartozol nekem!

Igazat adtam neki s egyik szememmel már a szebb jövő felé kacsingatva izgatottan várakoztam néhány napig, abban a reményben, hogy Kadarkuthy úrtól valami örvendetes jelt látok.

Tegnap ismét Pepka nénihez volt szerencsénk. Mindjárt belépésekor föltűnt lehangoltsága s azonnal megsejtettem, hogy számításai nem váltak be.

Szegény kis lányom — kezdte a jó asszony — nem is tudom, hol kezdjem — ki hitte volna! — Nem bírtam megnyugodni, míg meg nem tudtam okát, miért volt a kadarkuthy fiú oly különös. Végül, mivel nem tudtam ellenállni a kísértésnek, kíváncsiságom űzött, elmentem a fiú anyjához s tudod-e mit mondott az nekem? Az én fiam bizony — szól Kadarkuthyné — az bizony korán jött haza a táncmulatságról. Szegény fiú, oly sá-

lódését. Masfele a szegényügy, a társadalmi nyomor szüli káros gyümölcseit. Ugyanott a társadalmi osztálygóg uralkodik, mely nem a műveltség és a jellem mértéke, hanem a foglalkozások, címek és egyéb értéktelen külsőségek szerint osztja meg az egy körzetben élőket. Ilyen társadalomnak tagjai nem egymásért, a közös érdekek védelmére cselekszenek, hanem egymás iránt mint idegenek idegennel szemben közömbösek; sőt sokan egymást gyűlölik, irigylik. A vádaskodás mérges fegyvereivel és szubjektív ítélettel egymást letörni mindig készek!

Máshol a közigazgatás basáskodása ébreszti a kivándorlás vágyát s gyűlöletet szít a kabátos urak ellen. Városok polgárai nem győzik a városi gazdálkodás áldásait pótdók alakjában elviselni. Most óriási tapsvihár és határtalan lelkesedés közepette megfogadjuk, hogy minden erőnkkel pártolni fogjuk a magyar ipart! Egy hét múltán már megfellebbeztünk fogadalmunkról s szidjuk a magyar portékát, és vásároljuk az osztrákot! Egyszer a mezőgazda, máskor a kereskedő jajdul fel. Hivatalnok és szolga, munkaadó és munkás egyaránt erzik, sanylik és viselik a nehéz közös terhet. És miért van ez mind így? Ki vagy mi az okozója ez állapotoknak? Maga a társadalom! Mert a mi áll az egyénre: hogy mindenki saját sorsának a kovácsa, ugyanaz áll a társadalom összességére is.

Az a társadalom tehát, mely nincs áthatva attól a tudattól, hogy az egyének nemcsak önmagukért, hanem egymásért vannak, nem életképes s előbb-utóbb össze kell roskadnia, magával rántván azt az alapot, a melyen az állam épületének sziklazilárdán kellett volna állania. És mi okozza azt, hogy a nemzeteket fentartó köztudat oly gyéren s akkor is a kellő mérték hiányával hatja csak át társadalmunk nagy rétegeit? Talán nem volna elegendő időnk, hogy a dolgok melyére tekinthessünk? Talán nem volna elegendő tehetségünk, hogy megértsük az idők folyását?

Törekvő nemzetek életében még az éjjelek is nappalokká válnak! A magyarság természetes eszejárásának számtalanszor feltűnő tanujelét adta! Idő és tehetség dolgában tehát nem szenvedünk hiányt! Mi hiányzik ennél fogva nekünk nagy bajunkban? A céltudatos, a lankadatlan és a hajlíthatatlan vasakarát, hogy segítsünk minden erőnkkel a társadalmon, ezzel önmagunkon és hazánkon. És miért vagyunk oly felette gyengék ez akaratban? Mert kényelem szeretetünk, nem-bánomságunk határtalan! Önzők vagyunk oly értelemben, hogy kaján, irigy szemekkel nézzük azoknak a keveseknek ideális vagy fáradságtalan

padt s megkínzott volt, azt hittem, láz gyöttri; pedig semmi egyéb baja nem volt, csak a szűk cipő okozott neki fájdalmat.

Képzeld lányom, ki hitte volna... Láttam is őt, oly jókedvű és fürge volt, akár a pinyt!

Értsenek meg hölgyeim! Mielőtt arra a kellemes gondolatra jönnének, hogy táncosukat meghódították s annak zavarát erre magyaráznák, győződjenek meg róla — természetesen úgy, hogy ő észre ne vegye — vajjon az ő zavarát nem okozza-e más valami, esetleg például csak a — szűk cipő!

Sziporka.

Jegyváltásnál.

Egykedvűen pőfékel a vasuti állomás csarnokában egy gömbölyűre hizott csetneki atyafi.

Elfogyhatatlan türelmét akkor sem vesztené el, ha nem egy, de teljes huszonegy óráig kellene a cseppet sem lakályos helyiségben várakoznia. De hogy valamiképp el ne mulassza a jegyváltást, odaül a jegypénztár ablaka mellé.

Mikor leülte az egy órát, nyílik a kis ablak. Emberünk odalép, leszúr egy 20 fillérest, egy mukkot nem szól, de tele tődővel szipákol s ereget bodor füstököt a pénztáros orra alá.

Ne füstöljön az orrom alá a komisz dohányból...

Komisz! Hm! Állami megkérőm szépen az is, mint az úr...

buzgalmú tevékenységet, a kiknek sikerül a közélet vagy pedig az élet más tájain a megérdemelt sikereket kiküzdeni. Ebből magyarázható, hogy ilyeneknek miért van több ellenségük, mint jó barátjuk. De nemcsak ezek a tulajdonságok jellemzik a magyar betegséget, hanem annak lényeges kísérő szimptomái: az örökös mulatozás! Ivás, cigány és kártya! Egész éven át van farsangunk, bőjtünk soha! Ez az a fertőző forrás, mely mind terjedelmesebb és terjedelmesebb területeket önt el, míg végre hőmpölygő folyammá válva, magával sodorja az egész magyar társadalom mindennemű erejét a tengerek mérhetetlen forgatagú örvényeibe.

Ujdonságok.

Steiner Gyula reaktiválása. Azon tárgyalások és beszélgetések során, melyeket gróf Andrássy Gyula belügyminiszter megyei közéletünk vezető embereivel folytatott, határozottan megnyilvánult a miniszter azon óhaja, hogy Steiner Gyula, volt vármegyei főjegyző, a kit Markhot és az ő gyönyörűsége „alkotmánypártja“ a főjegyzői székből országra szóló botrányos módon kibuktatott, a vármegye szolgálatában reaktiváltassék. Andrássy különben rögtön, a mint a tisztujtás eredményéről értesült, egy nyitramegyei képviselő előtt helytelenítette Steiner kibuktatását, s ugyanazt tette, mint halljuk, nemrégiben is, midőn a Markhot gonoszlelkű dühének áldozatául esett főjegyzőt hosszabb kihallgatáson fogadta. Meggyalázó és szégyenteljes körülmény a Markhot által kreált és protált emberekre nézve az, hogy egyesek közülök, mihelyt nesztét vették gróf Andrássy szándékának, ritkán észlelhető gyűlölettel indították meg az aknamunkát Steiner Gyula reaktiválása ellen. Lesz még alkalmunk ennek a liberális erkölcsökre valló gonoszságnak a részleteit előadnunk, most csak annyit jegyzünk meg, hogy Andrássyt attól a szándékától, hogy Steiner Gyula a vármegyéhez visszakerüljön, semmi sem tántoríthatja el. Ez egyébként is a helyzet orvoslásának lényeges feltétele. A miniszter ebben a pontban is épp úgy érvényt szerez az akaratának, mint a mily hajthatatlan eréllyel kívánta Markhotól, hogy intenciói szerint vezesse a tisztujtást. A cselvetők most is kudarcot vallanak, s ármányaik csak arra jók, hogy a főispáni kinevezés publikálását akadályozzák, a mivel ártanak ugyan a vármegyének, de az elégtételtől a vármegye alkotmánytisztelő közönségét el nem űhetik.

Személyi hír. Fries Cherubina a Depaul szent Vincéről nevezett irgalmas nővérek magyarországi tartományának főnöknője, a hét folyamán meglátogatta Borbély Sarolta helybeli iskolaházi főnöknőt, a ki hetek óta súlyos betegen fekszik, de a kinek az állapota most már napról-napra örvendetesen javul.

Hírek az esztergomi egyházmegyéből. A dr. Janda József esp. pleb. távoztával megüresedett csermendi plebániára — mint halljuk — úszonheten pályáztak. A pályázati idő még febr. hó 1-vel járt le. — A vistuki plebániát gr. Pálffy János mint kegyur hír szerint Kubicza Celestin, ottani adminisztrátornak és volt korosi káplánnak szánta, a kiből a vistuki hívek ritka szorgalmú és buzgalmú papot nyernek. — Ballon József, felsőatraki plebános, már két hónapja fekvő beteg. Tifusz döntötte az ágyba. Felépüléséhez kevés a remény. Betegsége ideje alatt Bednár Pál felsővásárdi plebános végzi Attrakon a plebános teendőket, hetenkint háromszor szokott oda átmenni.

Kinevezések. A pénzügyminiszter Csomor Gyula érsekújvári adóhivatali gyakornokot a szakolczai adóhivatalhoz ideiglenes minőségben adótitkár; — Lemberg János nyitrai felmérési díjnokot felmérési növendékké; — Fröhlich Oilvért a nyitrai m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez számtisztte nevezte ki.

Hymen. Dezseri Rudnyánszky Jenő dr., fővárosi ügyvéd, folyó hó 15-én vezette oltárhoz Bajmóc-füredőben abafalvi és felsőlehotai Abbaffy Adolf privigyei főbíró leányát, Elzikét. Násznapok

voltak: Abaffy Aurél es. és kir. kamarás és Rudnyánszky Béla dr., fővárosi ügyvéd. A nagyszámú előkelő rokonságon kívül ott voltak Baross János, Fodor Kálmán, Rudnyánszky György országgyűlési képviselők és a vidéki előkelőségek. Az esketést Rudnay Alajos bajmóczi prépost végezte.

A zsinati vizsgáló bizottság ülése. A nyitraegyházmegyei zsinati vizsgáló bizottság f. hó 20-án Czeizel Gábor nagyrépost elnöklelte alatt ülést tartott, melyen Jeszenszky Alajos és Kondor István kanonokok, új tagok letették a hivatalos esküt. A bizottság ezután a betöltendő trencsénmakói és trencsénhosszúmezői plebániák ügyével foglalkozott.

Áthelyezés. Hegedüs Mór kir. mérnököt, aki néhány év előtt az aranyosmaróthi m. kir. államépítészeti hivatalnál működött, a kereskedelemügyi miniszter a nyitrai államépítészeti hivatalhoz helyezte át.

25 éves jubileum. Rémes József, a zsolnai magy. kir. posta és távirtdahivatal vezetője, e hóban ünnepelte közszolgálati működésének 25-ik évfordulóját. Tisztársai és jóbarátai ez alkalomból közvacsorát rendeztek, a melyen számos felköszöntőben méltatták a jubilans hivatalos és társadalmi téren kifejtett működését.

Áttérés. Bicsesfalun Horeczky Mária az ag. ev. vallásból a róm. kath. egyház kebelébe tért át. A hitvallást f. hó 16-án tette le Markovics Kelemen plebános kezébe, a ki az áttérthez a jó cselekedetben bővelkedő igaz hit állhatatos gyakorlására buzdító beszédet intézett.

Halálozás. Kiss szül. Csajkay Klemi, hosszas betegség s a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után életének 58. s boldog házasságának 39. évében február hó 18-án jobb létre szenderült. Az elhunytban Kiss Mihály, nyitrai kir. törvényszéki irodaiigazgató hitvesét gyászolja. — Jánosi és szécsénykovácsi Jánossy Rafael Nyitra vármegye volt főjegyzője, több vármegye volt táblabírája, családja utolsó férfitagja, f. év február hó 19-én, életének 90-ik esztendejében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után elhunyt. Földi maradványai f. hó 21-én az eclekszi sirkertben takarítottak el. — Béke poraikra!

Szociális előadás. A ker. munkásegyletben ma d. u. 5 órakor dr. Franciscy Lajos theol. tanár az ipartörvény reformjáról tart előadást. Utána vetített képekben ismeretterjesztő előadás lesz a különböző nemzetek szabadságharcáról.

Farsang. A nyitrai kath. kör febr. 16-án rendezett hangversenye minden várakozáson felül sikerült, s bátran lehet mondani, hogy ez volt a farsangi saison sensációja. Zeneértő fiatal emberekből olyan kar állott össze, mely akár a budapesti Royalban is hangversenyezhetne. De nem mondunk teljes igazságot, midőn csak fiatal embereket említünk, mert van köztük egy-két „öregebb“ úr is, ha egyáltalában szabad az öregség fogalma alá vonni Pásztor Zoltán bírót, és Jakubovics Sándort. Beethoven V. Simphonijájának Allegro com brio és Andante con moto részletei olyan mély hatást gyakoroltak a közönségre, hogy mindenki az elragadtatás hangján beszélt a műkedvelői zenekar művészi készültességéről, és a nehéz darab betanulásánál kifejtett szorgalmáról. Schoubert: Adagio et Rondo, Beethoven: Septet zongoranégyesek is kitűnőek voltak Filberger Vilmos, Terebessy János, Jakubovics Sándor játékában és Stettka Theofil zongorakíséretében. Viouxtemp Reverie hegedű solóját Filberger Vilmosnak tapsviháros közkívánatra egy rögtönzéssel kellett megtoldania. Tenczer Gyuláné úrnő, a ki már Beethoven symphonijájának zongokíséreténél is remekelt, a program utolsó pontja gyanánt Liszt Rhapsodiáját olyan hangulatteljesen játszotta el, hogy nem tudtuk, mit csodáljunk inkább, a technikai ügyességet-e, vagy a nagy zeneköltő érzelmevilágába behatoló szerencsés invenciót? A hangverseny után igen sikerült rögtönzött táncmulatság volt „kivilágos“-ig, mely csúful háttérbe szorította a „kivirrad“-tot. A nagy sikert aratott zenekar teljes névsora ez: Stettka Teofil karnagy, Filberger Vilmos, Pásztor Zoltán, Terebessy János, Sztupka Antal (1. Hegedű), Belák Kamillo, dr. Lang Mihály, Klepeis Aladár, Roch Gyula (2. Hegedű), Derlaky János, Harmath Arthur (Viola), Jakubovics Sándor (Csello), Lihany Jenő (Nagy bőgő).

A nyitrai róm. katolikus felsőbb leányiskola tanulóifjúsága 1908. évi február hó 22-ikén a segélyző-alap javára farsangi szinelőadást rendezett. Szinre került: 1. Pompadour asszony és macskái. Tréfás jelenet Peuschel Mórítz-tól. 2.

A bakfis. 3. Hamupipőke. Énekes tündérvjáték 3 felvonásban. Várady A.- és Poldini E.-től. 4. Előkép. Adam és Eva. Ma, vasárnap délután 5 órakor az előadást megismétlik.

A nyitrai kath. legényegyesület február hó 16-án, hazalapja javára színelőadással egybekötött zártkörű táncmulatságot rendezett, mely alkalommal dr. Okányik Lajos „A párizsi éjszaka” vagy szókik a polgármester” c. 3 felvonásos vígjátékát adták elő. A főszerepeket Nagy Sándor, Barinka Nándor, Gruber Gyula, Szivel József egyleti rendes tagok, Greschner Rózi, Gyuresina Vilma és Mlinek Aranka k. a. alakították kitűnő sikerrel. A színelőadás után tánc következett.

A nyitrai városi fuvó-zenekar működő tagjai saját alapjuk javára f. é. március hó 1-én, a szigeti vendéglő helyiségeiben táncmulatságot rendeznek. Kezdeté este 7 órakor. A táncvigalmat megelőzőleg a zenekedvelők egyletének működő tagjai Mihály Károly karnagy vezetésével hangversenyt tartanak. Belépő-díj személyenként 1 korona. Kocsik a Megyeház-térről a Szigetbe este 7 órától közlekednek.

Az érsekújvári róm. kath. kör az „Arany Oroszlán” szálló dísztermében 1908. február hó 23-án tarkaszín-paddal egybekötött táncestélyt rendez. Belépődíj: személyenként 2 kor., család-jegy 5 korona. Műsor: 1. Prolog. Irta: Thomeé József. Szavaja: Dubrovay Jánosné. 2. Dalogy-veleg. Éneklő a vegyeskar. 3. „Rákóczi lobogója.” Melodrama. Szövege: Szepessy Lászlótól, zenéje: Kontor Elektől. Előadja: Lamprecht Gyula. Kísérik: zongorán Fährer Erzsike, hegedűn Fährer Gyula, gondorkán Dubrovay János és tárogatón Szigeti Jenő. 4. „Halkan száll, halkan...” (Varázskeringőből) és „Szegény leány dala” (Falusi Madonnából). Éneklők: Geleta Géza és Papácsy Elemér. 5. Nem házasodunk! Vigjáték, Pfüdel Frigyesztől. Személyek: Erdőssy Jenő, tengerészkapitány Neuwirth Rezső. Marci, inasa Vecsera Béla. Erdőssy Imre, csillagásztanár Lambrrecht Gyula. Reményi, földbirtokos Molnár Lajos. Margit, Kanka Irén, Ella, Szabó Margit leányai. Julis, szobaleány Gáspár Ilonka. 6. „Roue.” Szentirmay Elemértől. Éneklő a férfiak. 7. Előkép. A tizenket hónap tisztelgése Chronos előtt. Az előképet alakítják: Január: Polónyi Mariska. Február: Csiffári Mancsi. Március: Korányi Margit. Április: Badin Böske. Május: Borza Margit. Június: Kanka Jolán. Július: Czaban Jenő. Augusztus: Szporny Böske. Szeptember: Jalsovits Matild. Október: Staud Ilonka. November: Gáspár Ilonka. December: Dubrovay Márta. Chronos: Fath Miklós.

A negyedi kath. kör folyó év február hó 16-án hazalapja javára sikerült mulatságot rendezett. A kath. „Daloskör” Holzer János tanító vezetésével mellett „Isten áld meg a magyart” himnusszal nyitotta meg az estét. Színe került ezután „A fogházban” katonai bohózat és „A párisi baba” vígjáték. Előadás végén „Szózat”, énekelte a „Daloskör”. Mindkét darab szereplői szabatosan játszottak. Úgy a színdarabok sikerült előadása, valamint a kitűnően szervezett daloskör éneke köztetsésben részesült. Az est sikere Holzer János tanító úr lankadatlan fáradozásával és lelkesedésével már előre is biztosítva volt. A jövedelem 176 korona volt. — Ifj. Sass József, kath. kör igazgatója.

A nagytapolcsányi tanintézetek tantestületéből alakult rendező bizottság f. évi február hó 23-án az állami polgári iskola tornacsarnokában jótékonycéllú estélyt rendez. Belépődíj: ülőhely 2 kor., állóhely 1 kor. Kezdeté esti 7 órakor. Az estély tiszta jövedelme középiskolába járó tanítók gyermekei számára Nyitra felállítandó internátum javára fordítatik. Tekintve a humanus és kulturális célt, felülfizetéseket köszönettel fogad a rendező-bizottság. Műsor: 1. Nászkar a Lohengrin operából. Éneklő az állami polgári fiú- és leányiskola vegyeskara. 2. Felolvasás. Tartja Takács Béla kir. tanfelügyelő úr. 3. a) Hubay: Soás sa fenetre. Op. 38. b) Schumann: Träume-rei. Op. 15. Hegedűn előadja, Ábrahám Gerő úr. Zongorán kíséri Klacskó Győző úr. 4. Luca napján. Vigjáték egy felvonásban. Irta Gaál Mózes. 5. Czinka Panna. Melodráma. Szavaja ifj. Zsoldos Károly úr, Ábrahám Gerő úr, hegedű és Klacskó Győző úr zongora kísérete mellett. 6. Tréfás zenekép. 7. Hit, remény, szeretet. Élékép. 8. A pesti kis leány falun. Monológ. Irta Molnár Ferenc. Szavaja Phillipsohn Leontin urhölgy. 9. Gutmann: Le tourbillon. Galop brillant. 10. Tombola.

A tardoekeddi róm. kath. kör iparos osztálya a kath. egyesületi ház összes helyiségeiben 1908. évi február hó 23-án színelőadással egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez. A színelőadás

kezdeté este 7 órakor. Belépődíj: A színelőadásra: ülőhely 60 fillér, állóhely 20 fillér. A táncmulatságra: személyjegy 1 korona, család-jegy 2 korona. Színe kerül: A piros bugyelláris. Eredeti népszínmű dalokkal 3 felvonásban. Irta: Csepreghy Ferenc.

Az érsekújvári magyar államvasuti alkalmazottak f. évi március hó 2-án az „Arany Oroszlán” szálló nagytermében zártkörű táncmulatságot rendeznek. Kezdeté d. u. 4 órakor. Belépődíj: 2 korona.

A gymnasiumi tanárok fizetés-rendezése. A nyitrai főgymnasium tanárainak fizetés-rendezése ügyében a múlt héten az intézet eddigi fentartói és a közoktatásügyi miniszterium között megállapodás jött létre. A város megszűnik fentartó lenni s helyette a katolikus tanulmányi alap és az állam lép a fentartók sorába. A főgymnasiumnál működő tanárok fizetés, korpótlék és nyugdíjigény tekintetében az állami tanárokkal egyforma ellátásban részesülnek. A korpótlékok visszamenőleg is megadatnak, a nyugdíj-jogosultságba pedig az eddigi működési évek is beszámíthatnak. A megállapodás még a miniszter jóváhagyását igényli.

A nővédő egyesület új otthona. A nyitrai kath. nővédő egyesület, melynek cseléd-otthona ezidő szerint Rév-utcában egy a célnak meg nem felelő helyiségben van, a közel jövőben új és alkalmasabb helyiségre tesz szert. Szó van ugyanis arról, hogy az egyesület a nyitrai káptalanól megveszi a Piarista-utcában levő Kucserafele házat, melyet nem nagy átalakítással igen celszerű cselédotthonnak lehet majd berendezni. A kérdéses ház megszerzését, mint értesülünk, semmi sem akadályozza, s ezzel városunknak ez a legfiatalabb katolikus egyesülete nagy lépést tesz további fejlődése és megizmosodása felé.

A Zóbor-hegyközség f. évi március hó 1-én d. e. 10 órakor tartja meg rendes közgyűlést a városháza nagytermében, melyre a zóborhegyközségi birtokosokat tisztelettel meghívom. Kelt Nyitra, 1908. évi február hó 16-án. Horvát Sándor, hegyközségi elnök. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki jelentés. 2. Az 1907. évi zárszámadás fölvizsgálása és a felmentvény megadása. 3. Az 1908. évi költségvetés megállapítása. 4. Indítványok tárgyalása, melyek a közgyűlés napját 5 nappal megelőzőleg adattak be.

Adakozás. A helybeli elaggott és munkaképtelen szegénysorsú iparosok illetve özvegyei felügyelésére a nyitrai Hitelbank 30 kor., Takarékpénztár 20 kor., Népbank 20 kor., Iparbank 20 kor., s a Kereskedelmi és hitelintézet 20 koronát adományozni szíveskedett. A nemeslelkű adományozóknak ez uton is hálás köszönetet mond a Nyitrai városi ipartestület előjárósága.

A kath. autonómiaért. A kassai kath. autonómia körnek, a mennyiben ez a kör a katolikus autonómia megvalósulásának előmozdítását is egyik főcéljának vallja, utánzója akadt a nyitrai katolikus körben. Ennek vezetősége ugyanis már régóta foglalkozik azzal a tervvel, hogy azt a nagy értelmi és erkölcsi erőt, mely a nyitrai katolikus kör közönségében rejlik, a katolikus autonómia szolgálatába állítja. E végből a kör alapszabályainak átdolgozásánál, mely éppen most van folyamatban az egyesületi feladatkört alkotó célok közé a katolikus autonómia előkészítése is felvették. Az alapszabályok ilyen és egyéb vonatkozású módosítását folyó hó 20-ikán, Jeszenszky Alajos apátkanonok elnöklete alatt egy, az igazgató választmány által kiküldött bizottság tárgyalta. A tanácskozásban, mely az elnök lakásán tartott, résztvettek: dr. Franciscy Lajos, Kubinyi Endre, dr. Puchovszky Balint, Riszner Károly, Simonffy Gyula, Steiner Gyula választmányi tagok. A bizottság a módosítást egészen letárgyalta s azt legközelebb a választmány elé terjeszti.

Közgyűlés. A Nyitrai Hitelbank f. évi február 16-án tartotta XXXV-ik rendes közgyűlést nagykeri Craus István elnöklete alatt. A jegyzőkönyv vezetésével dr. Szeghő Zsiga intézeti ügyész, hitelesítésére Kozmovszky Ödön, Kramer József, Boxhorn Vilmos, Lantos Ignác lón megbizva. A közgyűlés határozatképes lévén, az eléje terjesztett igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentést és évi mérleget tudomásul vette, a 108,142.43 korona tiszta nyereség felosztása iránti javaslatot, mely szerint 15,000.— kor. a tartalék, 1000.— kor. az ingatlanok alapja, 500 kor. az int. tisztviselő segélyalap, 60,000.— kor. osztalék, 5,443.95 kor. igazgatóság és felügyelőbizottság jutaléka, 5,000.— vezérigazgató és tisztviselő jutalma, 1000.— kor. jótékonyági célokra, végül 20,248.18 korona nyereségátvitelre fordít-

tott, jóváhagyta és a felmentvenyt úgy az igazgatóság mint felügyelőbizottságnak megadta. Ez után következett 5 igazgatósági tag választása. A kilépő igazgatósági tagok név szerint: Babóthy Márton, Munels Lajos dr., Pongrácz Kálmán, Tombor Kornel és Verő Zsigmond közfelkiáltással újból 3 évre, felügyelőbizottsági tagnak 1 évre dr. Csenkey Elemér választatott meg. Napirend befejezte után szót kért nagykeri Craus István elnök, hogy kiemelje azon fényes üzleti eredményt, amelyet az elmúlt évben a súlyos gazdasági viszonyok dacára elért. Hangsúlyozza, hogy ezen intézet mennyire életképes és hogy ezen szilárd bázis meteremtésében Árpássy Imre vezérigazgatót illeti az érdem, aki ez idén tölti be az intézetnél vezérigazgatói működésének 20-ik évét és őt ez alkalommal, körültekintő celtudatos és szakavatott működéséért meleg ovációban részesíti. Az elnök ezen ovációja a jelenvolt részvényesek lelkesült helyesléseivel találkozott. Árpássy Imre vezérigazgató ezen ünneplés felszólalástól meghatva szólásra emelkedett és az őt ért ovációt az intézet érdemes elnökére és buzgó igazgató tagjaira és a tisztikarra hárította, akiknek támogatásával érhetne el csak azt az eredményt. Közgyűlés után a tisztikar ragaszkodásának kifejezést adván, tisztelettel Árpássy vezérigazgatót, a ki a hozzá intézett megleghangu üdvözlő beszédre választolt s biztosította a tisztviselőket jóindulatáról s arról, hogy érdeküket szíven viseli.

Adomány. Gond Ignác stomfai eszperes-plébános, az általa Belluson létesített „Eszperenyek háza” javára 2000 koronát adományozott.

A Hunyady-féle uradalom — bérben. Ilyen cím alatt lapunk múlt számában a gróf Hunyady-féle uradalom bérbeadásáról adtuk hírt. Erre vonatkozólag a következő helyreigazítást tettük, melyet örömmel teszünk közzé:

Tekintetes Szerkesztőség!

Becses lapjuk f. hó 16-án kelt 7. számában egy az úrményi uradalomra vonatkozó, nyilván téves információ alapuló cikk jelent meg, melynek mint az úrményi uradalom ezidő szerinti jószág-felügyelője szíves helyreigazítását kérem.

Tény az, hogy gróf Hunyady László úr hosszabb tartózkodásra Afrikába utazván, távolléte alatt a tulajdonát képező úrményi uradalom ügyeinek vezetésére gróf Apponyi Gyula urat kérte fel. Ezen minőségében az utóbb nevezett gróf urat, valamint engem az a tőrekvés vezérel, hogy az úrményi uradalomban minél belterjesebb gazdálkodási irányt honosítsunk meg, de távol áll tőlünk az, a mit a becses lapjukban foglalt cikk nekünk imputál, mintha t. i. az úrményi uradalom akár egészben, akár csak egy jelentékenyebb részében is haszonbérbe akarnánk adni. Csupán néhány kisebb terjedelmű gazdaság haszonbérbeadásáról van szó, melyek éppen távoli fekvésüknek fogva nem illeszthetők be az általunk bevezetni szándékolt intenzív gazdálkodás keretébe. De ezeknek az egész uradalom kiterjesztéséhez viszonyítva kisebb területeknek haszonbérbeadását sem oly módon contempláljuk, hogy abból a népre kár háríthatna, hanem ellenkezőleg, külföldi minták után indulva, azon fáradozunk, hogy lehetőleg egyes kisebb gazdálkodási alakult szervezeteknek adjuk haszonbérbe az e célra kijelölt ingatlanokat, s ezzel azt hisszük nem csak hogy kárt nem okozunk, de ellenkezőleg a nép földhétségét részben kielégítve, szociális szempontból is méltánylandó, s az elérni remélt jó eredmények alapján a vidék többi nagybirtokosainak is követésre ösztönöz példát nyújtunk.

Ezen helyreigazító soraim szíves közlését kérve maradok a tek. Szerkesztőségnek kész hiva Úrmény, 1908. február 20-án Leidenfrost Károly, jószágfelügyelő.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon kedves jó barátaim és ösmerőseim, akik felejtetlen jó feleségem elhunytával részvétüket becses soraikkal vagy a temetésen való megjelenésükkel kifejezték, minden különbeni értesítés helyett, ez úton fogadják hálás köszönetemet. Kiss Mihály.

Egy színházi jegy kalandja. A csütörtöki előadás alatt mulatságos esetnek volt tanuja néhány színházlátogató. A földszinten lévő 74. számú zártszékben boldog nyugalommal élvezte egy uriember a művészet gyönyöreit, midőn háta mögött mint bosszuallo nemezis, egy dörgő hang helyének átengedését követeli. A művelőző úr megrökönyödve fordul az élvezetét ily profánul megzavaró felé s néhány percig csak két hevesen gesztikuláló, kipirult alak elfojtott dörmögése járja át a nézőteret. A két úr a reakció irányuló általános figyelem hatása alatt csakha

mar abban hagyja a nemajátékot s a kijárat felé vonul, néhány perccel később pedig a győzelem cezári kiuyomatával arcán bevonul és elfoglalja a 74-est a másik úr. Az eset magyarázata pedig az, hogy a szék előbbeni tulajdonosa színházi jegyet mélyen leszállított áron egy utcai gyerektől szerezte meg, a mely jegyet az alkalmi árus találta; a jogos jegytulajdonos pedig, nem akarván teljes valuta értékben befizettet s első kézből szerzett jogairól, gondatlansága dacára sem lemondani, személyes intervenciójával tartotta meg diadalmas birtokbalehelyezését. Tanulság: Ha bekében akarsz műlvezni, ne vásárolj uraságoktól elvesztett színházi jegyet nyitrai utcai gyerektől!

A darabont főispánok nyugdíja.

A „Nagyszombat és Vidéké”-ben olvassuk: Azokat az embereket, kik a nemzeti ellenállás letörésére vállalkoztak és a törvénytelen kormány vak eszközeivé aljasodtak, a nemzet megvetéssel sújtotta. Sajnos, de törvényeink megadták nekik a jogot, hogy ezen szegényes szolgálatukért még nyugdíjat is húzhatnak. A zárszámadás szerint nyugdíjt húznak a következők volt darabont főispánok: Baross Gyula 7296 k-t. Brezovai András 9024 k-t. Csillaghy György a 8 napos nyitrai főispán 6912 k-t. Kovács Gusztáv a debreceni halottas kocsihős 8448 k-t. Laszberg Rudolf, a ki Pest vármegye legjobb fiait a vármegye házáról rendőrökkel kidobatta 11136 k-t. Lenk Gyula 8800 k-t. Nagy László 7800 k-t. Perényi Péter báró 1920 k-t. Sényi Kálmán 6720 k-t. Simo Béla 6144 k-t. és Soós Zoltán 5184 k-t. Rudnay Béla szolgálatáért az ország csak 5520 k-t. fizet, ellenben az első socialista Kristóffy hazafias működése 13920 koronával van honorálva.

Néppárti gyűlés.

Nyitra pereszlenyben f. é. husvét hétfőjén néppárti gyűlés lesz. Szónokolni fognak: Brestyenszky Kálmán képviselő, Fiebig Alajos plebános és Babcsan József gazdálkodó. A gyűlés elnöke valószínűleg Rakovszky Béla, rendezője Janda József esp. pleb. lesz. A népgyűlés fényes sikerrel kecsegtet.

A kath. népszövetség Nyitra-Bodokon.

F. hó 16-án 100 taggal megalakult Nyitra-Bodokon is a kath. népszövetség. Az elnöki tisztelet Bihary Gyula körjegyző töltötte be — Jánoky-Madocsányi Gyula képviselő akadályoztatása folytán, — ki buzdító szavaival ecsetelte a kath. népszövetség szükségességét és felhívta az iskolát teljesen betöltő közönséget, hogy ne csak a férfiak, hanem a nők is sorakozzanak a népszövetség zászlaja alá, azután felhívta Karsay Imrét, hogy fejtsen ki a népszövetség programját. Megható jelenet volt Fehér Gábor törvénybíró kijelentése a hallgatóság nagy eljenzései között, hogy ha kell, életünket és vérünket is szívesen aldozzuk fel hitünkért és szeretett hazánkért. Igazgatónak Gyepes Boldizsár választotta meg, a jegyzői tisztelet Illvay Nándor töltötte be. Annál nagyobb örömmel tudatom ezen hírt, mert Bihary Gyula mint körjegyző nyitlan is vallomást tesz hibéi meggyőződéséről. Így van ez jól, mert a magyar katolicizmusnak tettek kelleneek. Adjon az Isten szeretett egyházunknak és hazánkknak több ilyen férfit!

Beszélő számok.

A vagyontalan osztályok egyetlen biztosítéka a nyugdíj. Ugy a hivatalnokot, mint a munkást ez volna hivatva a rokkantság és akkor napjaiban a szerencsétlen anyagi sors ellen biztosítani. A hivatalnokról még úgy, ahogy mindenütt gondoskodik az állam, de a munkásnak a szociális térre fordult jelen kormány sem biztosította még a nyugdíjat. A munkásban pedig, mint az iparfelügyelő jelentéseiből látszik, hiányzik az a komoly gondolkodás, hogy jövőjével törődjenek. Ennek oka, hogy a munkásnép gondozói a munkaadók, mesterek, házi asszonyok, de az iparos érdekek támogatására létesült organumok, pl. az ipartestület nem figyelmeztetik és nem buzdítják az iparost és munkást e fontos kötelességére. Kétszeresen véték e mulasztás, midőn oly intézménnyel dicsekedhetünk e téren, mely páratlanul áll a világon. Értem a m. orsz. munkások rokkant és nyugdíj együletét. E napokban jelent meg az egyesület 1907. évi jelentése. Nem tetszés szerint hangsúlyozható szavak, hanem föderíthető számok beszélnek benne. Az 1907-ben beiratkozott 17,652 új taggal eddig 77,104 tag iratkozott az együletbe. A tényleg fizető tagok száma 55,443. Az állam az ellenőrzése alatt működő együletet évi 5000 korona segélyre méltatta. A nemzeti munkásjóléti kiállítás a rokkantak és árvákról való gondoskodás terén kifejtett nagyszabású tevékenysége elismerésül egyhangulag az állami aranyeremmel tüntette ki az egyesületet.

A törzsvagyon emelkedése 1907-ben 690,058-11 kor., tehát 144,859-31 kor.-val nagyobb emelkedés, mint 1906-ban. Az egyület vagyona jelenleg 3,060,070-71 kor. Megjegyzésre méltó, hogy ez eddig befizetett egész összeg, dacára annak, hogy eddig 266 rokkant tagnak, 119 özvegynek, 67 árvának összesen 210,147-87 koronát fizetett ki járulékképen. Az az egyetlen aggodalom tehát, hogy az egyület idővel nem bírja a nagy nyugdíjakat fizetni, már most is hatalmasan meg van cáfolva. Az együletnek jelenleg 182 fiókja és 65 tagcsoportja van. 1908-ban 15 ezer új tag lépett be. Még nagyobb lehetne e szám s rohamosabb a haladás, ha a fentnevezett mulasztás megszűnik. Mert tény, hogy a nép magától ritkan, buzdításra is csak nehezen lép be, de ha megnyerte valaki a bizalmát, pontos fizető tagja az együletnek. Példa erre a nyitrai fiók is, melynek 358 tagja 4155-78 kor. tagdíjat fizetett. Sok alamizsnát megtakarítana a társadalom, ha mindenki e hasznos intézmény terjesztésével utját állná a terjedő szegénységnek.

Viharos képviselőtestületi ülés Nagytapolcsányban.

Állítólag sértett személyes tekintetek irányították Nagytapolcsányban a febr. 18-iki képviselőtestületi ülés tanácskozását. Pout 1/2 óratól 1/4-ig tartott ezen ülésen a szenvedélyektől felkorbácsolt haragos disputa. Hogy mennyire nem a közügyek szeretete, hanem a szenvedély dominált ezen az immár következményeiben sajnálatos ülésen, azt az a tény erősíti meg, hogy a tárgysorozatra kitűzött 19 tárgy közül egyetlenegy sem tárgyalta le a közgyűlés. Oka ennek, az ezen lap hasábjain is közölt bíróellenes hangulat, melyet Dr. Spitzer ügyvéd úgy élesztett, hogy a legerősebb tónusban szakadatlan támadásban részesítették Bartaky József jegyzőt s mindazokat, kik a komoly tanácskozás sikerét lehetővé akarták tenni. Valóságos komédia volt a tanácskozás. Klein Victor folyton azon indítványának feltevésére nógatta az elnökséget, hogy bizalmatlanságot és fegyelmi vizsgálatot megelőző eljárást szavazzasson a bíró, jegyző és előjáróság ellen. S ezt azért, hogy az előjáróság 14 ezer korona várható bevétellel szemben 14,800 koronát fog bevételezni a fogasztási adókból. Indokolni indítványukat nem tudták. Az indítvány (az egyetlen tárgy) sem került szavazás alá s a legnagyobb zajban az ülés 1/4 órakor bezárattott. Érdekes, hogy a jegyző támadói az ülés után csoportosan keresték fel, s biztosították, hogy személye iránt a legnagyobb bizalommal viseltetnek.

A trencsényi mandátum.

A trencsényi alkotmánypárt f. h. 17-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen tisztikarát újította meg. Elnökké Rakovszky Géza nagybirtokost, társelnökké Dualszky Gyulát, Rakovszky Antalt, Schlesinger Gyula dr.-t, Schvertner Antal dr.-t és Teszelszky József dr.-t választották meg. Választottak még 12 (1) alelnököt és 50 választmányi tagot. A párt újjászervezése után Baross Jusztin bejelentette, hogy alispánna történt megválasztása következtében a kerület képviselőteről lemond, mire a választók egyhangulag a központ által ajánlott Béla Henrik hírlapíró személyében állapodtak meg, a kit rögvést a trencsényi kerület alkotmánypárti jelöltjének kiáltottak ki. Együttal üdvözlő táviratot küldtek gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek. — Meglepő csak ebben a tudósításban két dolog. Az egyik az, hogy a trencsényi alkotmánypártnak annyi sok dolga és annyi illusztris tagja van. Erre kell következtetnünk abból a körülményből, hogy egy lélekzetre 12 alelnököt választottak. Ez egy óriási organizmus, melylyel Biharországban is becsületet lehetne vallani. A másik meg meglepőbb dolog pedig az, hogy jóllehet annyi okos dolgot szándékoznak végezni és jóllehet annyi illusztris emberük van, még sem cselekedtek okosan, midőn a trencsényi mandátumra nem jelöltek a saját illusztris embereik tömegéből, hanem beérték Béla Henrikkel. Vagy talán csak azért, mert Béla Henriket a központ ajánlotta? Ha a központ gondolkodik és akar a párt helyett, akkor talán még sincs a pártnak annyi sok dolga. De akkor mire való az az 5 társelnök és 12 alelnök?

Öngyilkos iparossegéd.

Galgócson az „Arany Szarvas” vendéglőben e hó 12-en este 9 órakor a fogadó egyik szobájában öngyilkossági kísérletet követet el Benkő Dezső, 19 éves budapesti illetőségű műszerész-segéd. Revolverrel mellbe lötte magát s halldokolva szállították be a nyitrai vármegyei közkórházba. Anyjához címzett hátrahagyott levelében szerelmi csalódást emleget öngyilkosságának okául.

Hírek a ntapolcsányi k. legényegyesületből.

Csak a minap közöltük azt az újabb megnyilvánuló eleven tevékenységet, amit a nagytapolcsányi kath. legényegyesületben tapasztalhatni, s máris egy újabb hírrel erősíthetjük multkori állításunkat. Mult vasárnap az egyesület tágas nagyterme szintültig tele volt érdeklődő közönséggel, hogy a hirdetett ingyenes előadásokat élvezze. Petrás Lajos a hitről tartott igen komoly és szíveket felemelő magvas előadást. Utána derűsebb rész következett Hollady Jenő előadásában. Tárnya mint a multkoriban, úgy most is valóságos tárháza volt az örök életigazságoknak, de ezeket annyi és oly finom élccel fűszerezte, hogy a hallgatóság szinte tomboló lelkesedéssel tört ki egy-egy frappánsabb fordulónál. Március 15-ére komoly előkészületek folynak. A szabadság emlékének megünnepléséből részt kíván venni a kath. legényegyesület oly programmal, mely méltó lesz a nagy nap emlékéhez. A bőjti idő minden vasárnapjára 2--2 előadás van tervbe véve. Előadók a nagytapolcsányi kath. társadalom legelőkelőbb tagjai sorából kerülnek ki. A nyomasztó kamattartozások fedezésére, a legválságosabb percben kegyes szabadítókat küldött az isteni Gondviselés. Így n. m. a püspöki karból Bende I. 50 kor., Várossy Gy. 20 kor., Zichy Gy. 10 kor., Fischer Á. 5 kor., továbbá Venczell Antal 30 kor. Andor György 20 kor., Janda József 10 koronát adtak. A modern katolicizmus mentsvárainak megerősítésére, vagyis a kath. társadalmi egyesületek fenntartására adott adomány többet használ bármily szép szónoklatnál, mert ezek vannak hivatva az öntudatos katolikus életet kialakítani és megerősíteni.

Utonállás.

Racsicz községben e hó elején éjjel a lakására térő Huszár Alfonz János bélaudvarnoki segéd-körjegyzőt a falusi legények megtámadták és annyira összeverték, hogy súlyosan megsebesülve, eszméletlenül maradt a helyszínén. Úgy letek meg reggel a falusiak s a súlyosan sebesültet lakására szállították. A merénylet bosszu műve s a tettesek ellen megindult a büntető eljárás.

Tolvaj egy árvaházban.

Zsolnán az irgalmas nővérek vezetése alatt álló püspöki árvaházban minap vakmerő lopás történt. Az alatt a negyedóra alatt, a míg a nővérek az ebédjüknel ütek, valaki alkulescsal benyitott a főnöknő szobájába, az ott levő szekrény ajtaját feltörte, és onnét 2200 korona készpénzt elemelt. A gonosz tett körülményei arra vallanak, hogy a tolvaj a ház viszonyait alaposan ismerte. A felháborító eset, tekintettel az árvaház szűkös anyagi viszonyaira városszerte felháborodást keltett. A csendőrség erélyesen nyomozza a tettet.

Élelmezési, háztartási és konyhaművészeti kiállítás Temesvárott.

„Fehér kereszt” gyermekvédő egyesület folyó évi április hó 11-ikétől április 30-ikáig Temesvárott élelmezési, háztartási és konyhaművészeti kiállítást rendez, a mely felöleli az élelmezés, háztartás, valamint a konyhaművészet összes ágait és az ezen téren felmerült összes újdonságok, vívmányok és munkamódozatok bemutatására szolgál. A kiállításon való részvételre legkésőbb március 15-ig lehet jelentkezni.

Tűzesetek.

Család községben e hó 11-én reggel 8 órakor ismeretlen okból tűz támadt s Csibik Antal földműves háza s gazdasági eszközei 700 kor. értékben, valamint Kadis Józsefné sz. Duhony Veron földműveső háza s gazdasági eszközei 600 kor. értékben hamvadtak el. A kár részben biztosítva volt — *Lapásgyarmat* községben e hó 4-én éjjel 12 órakor Verő Zsigmond ottani szeszgyárának kéményéből felszálló szikrák felgyújtották ifj. Majercsik Mihály ottani gazdálkodó szalmával fedett csűrének tetejét, s csakhamar úgy ennek, valamint Pavelka János gazdálkodó és Schwartz Dávid és Rosenzweig Lipót ottani bérlők csüre és kazlakba rakott takarmánya lángba borult és teljesen elhamvadt. A kár 4000 kor. és biztosítás révén részben megtérül.

Hogyan soroznak az idén?

A hivatalos lap a honvédelmi miniszternek egy rendeletet közli valamennyi törvényhatósághoz intézve. Az 1908. évi ujoncállítás foganatosítása tárgyában, az 1908 dik évben kiállítandó ujonck megajánlásáról szóló 1908-dik évi II. törvénycikk alapján az idej ujoncállítás foganatosítása iránt elrendeli, hogy az idej sorozás a védtörvényi utasítás I. része 43-ik és 90. §§-ainak I-ső pontja értelmében, akként hajtandó végre, hogy az állításkötelesek a nagyközségekre nézve községenként, a kisközségekre nézve körjegyzőségi csoportonként, Horvát-Szlavonországban politikai községen-

kint, az egyes községekben, illetőleg körjegyzőségi csoportokon vezetessenek megvizsgálás végett a sorozóbizottság elé. Az egyévi önkéntesjelöltek ott, ahol azt a viszonyok megengedik, a többi állításkötelesektől elkülönítve, de szintén egy csoportban vezetendők a sorozó-bizottság elé.

Tardoskeddiek Udvardon. Vettük a következő sorokat: F. hó 8-án Udvardon, Komárommegyében igazán ritka szép népmulatságnak voltam véletlenül tanuja. Tardoskedden a r. k. legényegyesület oly szépen virágozik, hogy Komárommegye két nagy magyar községének legénysége jan. 19-én tanulmányozás céljából meglátogatta a tardoskeddieket. Az udvardiak kántortanítójuk vezetésével, a perbeteiek pedig a káplán felügyelete alatt. Az egyesület helyiségeiben műkedvelői előadás volt, utánna tánc, sajnos, csak éjfélig, mert a vasut nem vár, szomorodott szívvel bucsuzni kellett a kedves vendégektől. A hangulat oly jó volt, hogy az udvardiak, adósak nem akarván maradni, azonnal meghívták a vendéglátó egyesületet f. h. 9-ére. Ezt az ünnepélyt akarom leírni. Tardoskedden nem csak legény, de leányegyesület is van, s így Tardoskeddről nem csak 20 legény, de egyúttal 20 leány is kirándult az Udvardra az egyleti zászló alatt. Az állomáson 18 kocsi várta őket, a tekintélyes menet azonban a faluba érve megoszlott, mert a vendégeket egyes házakhoz kapkodva, a kocsik szetszaladtak. Csak 3 fogat állított be a kántortanító vendégszerető házába, négy hölgyet és hat urat hozva oda az ifjúság kísérői közül. Kedélyes terefere és jóízű uszonna után 5 órakor d. u. kezdődött a műkedvelői előadás. Azért ily korán, hogy az ifjúságnak ideje maradjon a táncra, mert a vasut innen is éjfél után 1 órakor indul. Szinre került a „Tó leánya”. A műkedvelők csupa udvardi gazda fia és leánya, remekül megállottak helyüket. Páratlan volt az öreg tót, kinek arca, minden mozdulata, tőzgyökéres udvardi fiú letére, bátran beválnék trencsánzkába; alakítása — no az oly remek volt, mintha csak Solymosi tanította volna, vagy valami elsőrendű színészt utánozna. A kis Hanka nem csak jól játszott, hanem gyönyörűen énekelt is, sőt a trillát is kivágta, ami iskolázatlan hangnál bizony ritkaság. A többi oly szépen és oly jól játszott, megfelelően mozgott, hogy alig győztük a sok megérdemelt tapsot, meg mellest a rendező Szabó János főtanítónak a sok szerencse kívánatot a fényes eredményhez.

Műkedvelői előadás után az ifjúság rákezdte a táncot, az intelligencia pedig, Szabó szíves hívására pompás vacsorához ült. Vacsora után újra átmentünk a tánchelyiségbe, ahol a mulatság már javában folyt. A tardoskeddie lányok is megemlegetik ezt a napot, mert a legénység ugyancsak nem adott nekik pihenőt és rövid 6 óra alatt táncolhattak 24 órára valót. De azért kijutott az udvardi leányok és menyecskéknél is, azok sem panaszkodhatnak, mert boldogult nagy tudományú főorvosunk Dr. Nagy József állítása szerint a kutyaféjű tatár ivadék tardoskeddiek sem engedtek a 48-ból. Más szobában meghuzódott a falu színe-java, az elüljárók a jegyzővel, a patikus és más tehetősebb emberek, később még a férfi vendégek. Éjfélre járva az idő, felállott Istenes Ferenc uram Udvard község érdemes, tehetséges és tehető birája és egy jól kikerekített beszédben röviden felköszöntve a vendégeket, rátért szíve óhajására, mely szerint addig nem nyugszik és a szülőkkel kezét fogva, minden erejéből azon lesz, hogy náluk is megalakuljon a kath. legényegyesület, mert látja, hogy a tardoskeddie példán indulva, a természetből szilaj magyar legény is mulathat kedvére jól, de a mi fő, mindig tisztességesen. A mulatságon kívül pedig tisztesség és rendezettség szokván, ifjú korában természetesen, hogy jó katonája lesz királyának, igaz hűve egyháznak és minden áldozatra kész polgára szeretett drága hazáknak. A zamatos magyar köszöntőre olyan éljenzes hangzott fel, hogy a falak kevés híján bedűltek. Szó a mi szó, sok népmulatságot láttam már, de hogy két magyar község duhaj ifjúsága ily szépen és példásan tudjon egyetértve szórakozni, sohasem hittem volna, mert aki ismeri a magyar legényeket, ezt csak akkor hiszi, ha maga is látta, mint jó magam. Legtöbben mosolyognak, ha a legényegyesületekre fordul a szó, és ellapozzák, ha erről kerül írás a kezükbe. Pedig bizony a mai viszontagságos időkben kár ezen mozgalmat kicsinyelni. Megyénkben a tardoskeddie egyesület 4—5 éve áll fenn, tagjainak száma meghaladja a 200-at, az elért eredmény óriási. Maguk a tardoskeddie gazdák mondják, hogy azon község, ahol azelőtt este 9 óra után tisztességes embernek veszélyes volt az utcára kilépni, mert a legények mindenkit, ki utjukba akadt, csupa pajkosságból

jól elverték, az a község, hol semmi mulatság nem végződött verekedés, sőt többnyire késeles nélkül, az a község, ahol a legények 3—4 felé mulattak, csak azért, hogy bármily csekély nézeteltérésre a srófós bot döntson, ma egész másképp fest. Megváltozott ott egy csapásra minden, de hála Isten jóra. A legénység ugyan még esténként dalol utca hosszat, de senkibe bele nem köt, mind egy helyen mulat, felügyelet alatt lévén, ritka a szóváltás is, nem még a verekedés.

Udvardon is minden a legszebben indul, a vezetés jó kézben van; hálát is adhat a község, hogy oly tevékeny és lelkes főtanítója van, mint Szabó János, és két oly derék káplánja, mint a mostaniak, — az esperes úrról, kár, itt nem szólhatunk, mert koránál fogva nem vehet részt ily fárasztó munkában, de tőle elég és nem is vár senki többet, minthogy szívvél-lelékkel a vezetőkkel tart. A mulatság kölcsönös „viszontlátás”-sal végződött. Adja Isten, hogy így legyen! Minden magyar község ifjúságának szívéből ilyen farsangi mulatságot kívánok.

Dr. F. K.

A kor minden igényeinek megfelelő szoba- és templomfestési munkálatokat a legújabb módszer szerint, bármily kívánt stílusban a legegyszerűbb s a legdiszesebb kivitelben, az összes szobafestészeti nyújtások érvényesítésével a legjobb minőségű anyagból, pontos kiszolgálás és mérsékelt árak mellett vállal s a nagyérdemű megrendelő közönség kegyes támogatását kéri
Fülöp István szoba és díszfestő, Nyitra, Rév-u. 34.

Színház.

A sok huza-vona után rossz omen kíséretében megkezdett színházi idényből immár eltelt két hét, s az eddig bemutatott tizenkét előadásból anyagot nyújt nekünk arra, hogy eléggé tiszta képet alkothassuk meg a működő társulat művészi színvonaláról és repertoárjáról.

Mezei Béla igazgató vezetés hibában leledzik akkor, a midőn nem válogatva az eszközökben, a legújabb dekadens színműrodalom silány léhaságait akceptálva, csupán az üzleti szempontot tartva főerdekeknek, ilyenekkel traktálja közönségünket. Nyitra város művészpártoló közönsége nem esik Budapest, Bécs, Turin, London és Páris demoralizált közönségének hibájába, nem frivolitásokra, hanem nemesebb élvezetekre vágyik; s így teljesen fölösleges a metropolisok majmolása, mert az eddig előadott három magyar és egy idegen operette mellett bár másorra is került Echeagaray, Henri Bernstein, sőt még a jó öreg Goethe-nek is egy-egy műve, de a megnyitott előadással adott „ördög” keserű piruláját csak kénytelen-kelletlen nyelte le közönségünk, folytatására tehát nem vágyódunk.

A társulat maga a régi s az erők legtöbbjét már a multból ismeri színházlátogató közönségünk. Amint már különben megszoktuk, ismét ugynevezett operette társulatot kaptunk három primadonnával, kik közül a star úgy tetszik, a kis Moly Margit lesz. Ez a minden frivolitást szorgosan kerülő fiatal színésznő, a ki tisztán csak játékkal, alakításával hódította és hódítja meg a közönséget, erősen küzd a művésznévért. Ragányi Izát már régebből ismerjük. Nem igen változott, a hangja jó, előadásával is meg vagyunk elégedve. A mi Dénes Ellát illeti, őt harmadiknak említjük a három közül. Harmat Zseni egyéniség határozottabb lett, egész lénye valami olyan leányasszony felét tükröztet vissza és mégis ő a — naiva, még Radó Aranka mellett is, a ki igen temperamentumos, tehetséges színésznőnek mutatta be magát a „Josette kisasszony a feleségem” című vígjátékban. Előadásában, alakításában igazán élvezetet nyújtott. Maga a darab francia, egyike a sok közül, a melyek természetesen a frivolitás jegyében születtek. Bár mulatságos, mégis csak a salakja az e heti műsornak. Radó Aranka mellett igen jó volt Szalóki Dezső, „Panard”, ki igen ügyes komikus, és szerencsére más zsánerű, mint a hűtlen Agotai.

Kedden „A kis alamuzsi” került színre félig üres ház és közepes előadás mellett, Ragányival a címszerepben.

Itt említjük a „Bákirályné” kettős előadását is. A daltéka szövege az örökszép gyermekmese, Hamupipókéjének megható története, természetesen divatos mezbe öltöztetve. Kedves zenéjű darab s a mi díszetese, minden pikantéria nélkül. A telt ház mindket előadásban, fényes bizonyítéka annak, mily jól elmulat a közönség a nélkül is, hogy arcpirító komisz léhaságokat volna kegytelen végig hallgatni. Ajánljuk Mezei úr figyelmébe e tanulmányt. Külömben Moly bemutatkozása lévén, taps volt bőven. A második felvonás egy fülbemésző

dalát hatszor ismételte meg valóságos „vastaps” kíséretében. Radó és Dénes jól alakított, sőt még Bakó is jó volt, a ki különben igen hevesvérű fiatal ember, de sokat kell még tanulnia.

Szerdán „Faust” és csütörtökön a „Tolvaj” volt műsoron. Kellemes érzéssel láttuk, hogy a „Folt a mely tisztit” mult heti előadásán szerzett impresszióink nem csaltak. A drámai személyzet megállja helyét. A Szabó-párt már a multban is előnyösen ismertük s véleményünk most sem változott. Szabó igen jó alakító, különösen a nagyobb effektusokat igénylő jelenetekben, de jól tenné, ha néha-néha mélyebben tekintene bele a szövegkönyvbe, akkor biztosan nem hagyná el olykor a lelektani logika. Továbbá ajánljuk, ne legyen túlságosan ideges, legalább ne annyira, mint a „Tolvaj” második felvonásának nagy jelenetében. Sz. Hervay Erzi a régi maradt, határozott, átérző, elegáns előadású hősnő. A mi a leginkább meglepett, az Gazdi Aranka alakítása. Az ő „Matilde”-je és „Mária-Luisa”-ja test és vér. Átértett, átértett előadás s mindennek felett rutinos. Sik Rezső intelligens, jobb sorsra érdemes fiatal ember, — ha nem lép erre a pályára. Ekkor nem kellene nap-nap után fellépnie és nem is volna alakítása olyan kedvtelen. Kiejtése kisse különösen hangzik, másként van tehetsége.

Az együttes, beszámítva azokat a bizonyos 60 másodpernyi kátyúkat, melyekben olykor-olykor megakad, elég jó. A rendezés ügyes, de mintha hatást vadászna. Ennek tudható be, hogy a „Folt a mely tisztit” végjelenetéből külön felvonást csinált.

Halmai Kornélia igen jó komika, Radó Sándor is megjárja. Váradit és Szántót sajnos, még alig ismerjük. Hja! sok a nadrágos primadonna szerep. Igaz, Pálffy Mariska is játszik.

A kar elég nagy, de fegyelmetlen. A zenekar elég hangos, hála a sok rézfónának. (Talán Wagner darabot szándékoznak színe hozni?) A kísérő zenével meg lennének elégedve. Reméljük, hogy Szabados megmutatja, mit tud. A színház fütése kritikán aluli.

M.

Irodalom.

Túri Béla: A főkegyúri jog és az autonómia, különös tekintettel a választás- és tanulmányalaptványokra. A megvalósulás küszöbén álló katolikus autonómia legfontosabb kérdését tisztázza Túri Béla *A főkegyúri jog és az autonómia* című most megjelent munkája. A főkegyúri jog alkotmányjogi megvilágításának mikéntjéről függően a katolikus autonómia szervezése, Túri Béla a katolikus autonómia kérdésének valamennyi kutatójánál nagyobb gondot fordított a főkegyúri jog alkotmányos szempontból való tisztázására s azt jogtörténeti alapon tiszta világításba hozta. Munkája három részre szakad. Legelőször megállapítja a főkegyúri jog természetét és alkotmányunkhoz való viszonyát, azután ismerteti a főkegyúri jog gyakorlásának módját a multban és jelenben s végül a két fontos kérdésre adott feleletekből levonja a következtetést, hogy minő szerephez juthat az autonómia a főkegyúri jogok gyakorlata körül.

Túri Béla ez a munkája sok történelmi ismeretnek s nagy erudíciónak eredménye, csakugy, mint a szerzőnek egyéb közjogi tanulmányai, kivált az 1848: III. t. c.-ről az alkotmányos küzdelem idején irt becses munkája. Fejtegetései, érvelése, cáfolatai becses szolgálatot fognak tenni úgy az autonómia kérdése fölött folytatandó parlamenti tárgyalások, mint a szervező kongresszus munkásainak. Okoskodása biztos fonál az autonómia kérdéseinek meglehetősen bonyodalmas s az intelligens katolikus közönség előtt épen azért kevésbé ösmeretes útvezetőiben. Előadásának módja is mindvégig választékos, emelkedett, a mindig szellemes publicistának tollát a biztos ítéletű s bőszes fegyverzetű közjogásznak keze vezeti. Túri Béla munkája megjelent a Szent-István-Társulat Tudományos és Irodalmi Osztályának kiadásában; ára 1 korona 60 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2.) s minden hazai könyvkereskedésben.

Erzsébet-út 32. sz. ház szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítást ad **Matejka Gyula** uradalmi segédtsz. Komjáthon, (Nyitra megye).

815. 1907. szhoz.

Árverési hirdetemény.

Nyitra város árvaszéke nyilvános árverés útján eladja a gondnokolt özvegy Endrődy Györgyné született Kozlik Ilona tulajdonát képező alsó-zobori szőlőt és nyaralót oly módon, hogy ezen szőlő 10,000 korona becsáron alól el nem adható.

Az árverés megtartására határidőül 1908. év március hó 12-ik napjának délután 3 órája Nyitra, városház I. emelet 4. számú hivatalos helyiségbe kitétetik, a hol az árverési feltételek is az alulírott árvaszéki előadónál megtekinthetők.

Az árvaszék megbízásából:
Markovich Sándor s. k.
árvaszéki előadó.

50. 1-1.

Pályázati hirdetés.

Az 1908-9-ik tanévtől kezdődőleg megüresedik a siketnémák váci kir. orsz. intézeténél a Fuchs-Wurum féle alapítványi hely. Ez alapítványi helyre magyar honosságú szülőknek a 7. évet betöltött és a 10-ik évet még meg nem haladott korú siketnéma (fiu, leány) gyermekei vehetők fel, kik a siketségen és némaságon kívül más testi vagy lelki bajban nem szenvednek. Előnyvel bírnak a Nyitra-egyházmegyei r. kath. szülők siketnéma gyermekei. Az alapítványi kegyura a mindenkori nyitrai püspök, a kérvények tehát a nyitrai püspökséghez intézendők. A kérvényhez szükséges űrlapokat — kitöltés végett — ingyen adja a siketnémák váci kir. orsz. intézetének igazgatósága. A pályázatokat legkésőbb f. évi április hó végéig nyujtsák be az érdekeltek a nyitrai püspökséghez.

Borbély Sándor,
igazgató.

48. 1-1.

2. 908. szám.

Hirdetemény.

A privigyei posztások közös fonó és szövő egyesülete, mint szövetkezet igazgatósága ezennel közhírré teszi, hogy a szövetkezet

évi rendes közgyűlését

1908. évi március hó 15-én Privigye község városháza nagytermében délután 3 órakor tartja meg, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghivatnak.

Igazgatóság.

Tárgy:

1. 1907. évi zárszámadás előterjesztése.
2. Esetleges indítványok. 1-1. 49.

Erzsébet-u. 24. sz. ház eladó.

Közelebbi értesítés: Nyitrai Népbankban.

TANONCNAK

jó házból való fiú azonnal felvétetik SARLAY ÁDÁM fűszerkereskedésébe Nyitra. Csak vidéki vétetik fel. (18. 5. 5.)

Alapított 1810.

Aubertein és társa

Chalons S/M.

francia pezsgő gyár.

Egyedüli főraktár Nyitra és és vidéke részére

Einzinger József

fűszer és csemege kereskedőnél, mint főraktáros ajánlja eredeti gyári árban „Fleur de Eparnay” pezsgőt, palackját 7 koronáért.

Alapított 1810.

31. 4-14.

SEILNACHT JÓZSEF

= képfaragó, oltárépítő és aranyozó =
templom művészeti műterme

GALGÓCZ
(Nyitra megye).

Oltárok, szöszékek, keresztelő-kutak, szobrok és kereszt-úti állomások stb. izléses készítése.

Régi oltárok átala-
kítása és díszítése.

Vázlatokat és költ-
ségelőirányzatokat
díjmentesen küldök.

Németprónai templom főoltára 1907.

46. 2-24.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

146.

Ajánlja jól berendezett legfínobb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát. — valamint

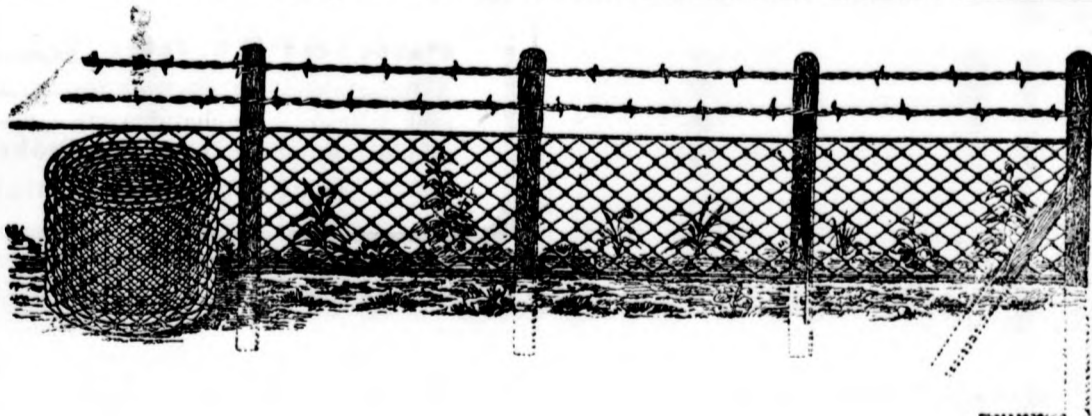
férfiszabó-műhelyét,

melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, úgy mint téli és nyári öltözeteket, felöltőket, reverendákat, cím-
dákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

PÁZMÁNDI JÓZSEF kerítés, sodronyfonó és szövő-ipar üzlete

NYITRÁN, TÓTH VILMOS UTCA 32. SZÁM.

Saját készítményű gép sodrony-fonataim olesóságuknál és tartóságuknál fogva különösen alkalmasak szőlők, kertek, vadas-erdők, nyaralók park-, gazdasági épületek, kerti pavillonok, folyosók és baromfi ketrecek stb. bekerítésére. A gép sodrony-fonatok és tüskés sodronyok bármely méretben tetszés szerinti hosszúságban és szélességben készíttetnek. — Gyep- és virág dísz-kerítések, föld-, kavics- és köszénáthányó rosták, rezesített acél matrac-fonatok, vas-ajtók, kapuk, ablak-rácsok, réz- és vassodrony-szövetek és fonatok gabona tisztításhoz, ugyintén kék és zöld sodronyból ablak-légyszövetek, sziták és rosták készítése.

Ajánlom továbbá a legújabb készítményű hatszögletű lyukakkal többször csavart, horganyozott (einezett) sodrony-fonatot, melynek alsó és felső széle több szálból font sodronnyal van ellátva. Minthogy azonban ezen fonat csak teljesen felszerelt állapotban utólagosan lesz horganyozva, tehát szépség és tartóság tekintetében felülmul eddig létező minden más gyártmányt, és azzal az előnnyel is bír, hogy a többszörösen csavart fonat utólagos horganyozás következtében tömörebb és könnyen házilag felszerelhető.

Az összegek megállapodás szerint részletekben is törleszthetők. 51. 1-20.

VEREBÉLY GÉZA LEGNAGYOBB S FŐVÁROSI MODERN BERENDEZÉSŰ ÜRI- ÉS NŐI-DIVAT ÁRÚHÁZA NYITRÁN, Tóth Vilmos utca 4. sz. alatt (a Szarvas-szálloda mellett)

NŐI DIVAT: Béli ruha cikkek, keztyűk, harisnyák, fűzők nagy választékban. — Menyasszonyi kelengyék, a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, megbízható minőségű vászon vagy sifon anyagból a legjutányosabb árakban, rendelhetők meg. — Csak elsőrendű asztal, ágy és fehérművek.

FÉRFI DIVAT: Farsangi ingek, keztyűk, nyakkendők, gallérvédők legújabb kivitelekben. — Sár és hócipők. — Kalap, sapka és téli keztyű különlegességek. — Jäger tanár féle alsó ruházat. — Bokavédők, vadász kabátok és harisnyák.

Szigoruan szabott árak. Azonnali fizetésnél 5% pénztári engedmény.

Pályázat földbérletre.

A Nyitra-álvárosi közbirtokosság, folyó évi március hó 31.-től 3 egymást követő gazdasági évre, vagyis 1910. évi október hó 30-éig terjedő időre bérbe adja a Davaresányi erdő birtokon letarolt, mintegy 20 M. holdnyi területet, amely terület a bérlet lejártakor erdei kultúra alá előkészítve adandó át a közbirtokosságnak. A bérelni szándékozók felhivatnak, hogy 200 korona bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat **folyó évi február hó 29-ig** alulírottánál nyujtsák be, hol is a bérletre vonatkozó bővebb felvilágosítások nyerhetők.

Nyitra, 1908. évi február hó 15-én.

Juhász Sándor,
közbirtokossági felügyelő.

1-1. 47.

**Szőlő-
oltványokat**

szállít, fajtis-
taságért jót-
állva legdusabb
választékban a már évek óta elsőnek és legmeg-
bízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti 144. 15-20.

első szőlőoltvány telep

tulajdonos: **Caspari Frigyes**, Medgyes 96. sz.
(Nagyküküllő megye).

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az Árjegyzékben található az ország minden részéből érke-
zett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos meg-
rendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől
úgy szó, mint írásbelleg bizonyosságot szerezhet magának
fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

Legmegbízhatóbb cég!

Kitüntette az Országos Ipar-
egyesület nagy ezüst érmével.

SULGAN ANDRÁS
42. 3-52. OIPÉSZ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-U. 7.

Ajánlja a nagyérdemű közönség szives
figyelmébe modern berendezésű
nagy cipőraktárát

Továbbá ajánlja **felsőrész ké-
szítményeit** és **bőrkereske-
dését** a t. cipésmester urak figyel-
mébe. Raktáron tart legjobb bel- és
külföldi bőröket: angol bagaria, chev-
reaux, box és borjubört stb., vala-
mint az összes cipész kellékeket.
Mérték utáni felsőrész kidoldozá-
sára különös gond fordítatik. ***
Vidéki megrendeléseket gyors és pon-
tos kiszolgálás mellett eszközöl nagy-
ban és kicsinyben. Érzékeny és hibásnő-
vésű lábakra nagy figyelem fordítatik.

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Legmegbízhatóbb cég!

Alapított 1897-ben.		Alapított 1897-ben.
------------------------	---	------------------------

165. 14-52.

Kenczler Lipót szücsmester Nyitra Erzsébet-út 13.

Ajánlja a nagyérdemű közönség szives figyelmébe saját készítményű szücsáru
raktárát női boákban és jaknikban.

A főtisztelendő lelkész urak részére **utazóbunda, lábzsák** nagy választékban;
ezek kölesön is kaphatók vagy öregért becserélhetők. — Raktáron tartok továbbá
mindenféle kül- és belföldi **bőröket kabátbélésnek szabók részére.**

Javításokat és átalakításokat jutányos áron elvállal.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.